

SARKAŅU ZIŅAS

Madonas novada Sarkaņu pagasta pārvaldes izdevums

2019. g. MAIJS - JŪLIJS Nr. 3 (81)

REDAKTORES SLEJA

Pēc skaistā, saulainā un sausā Līgo svētku laika esam sagaidījuši gan lietu, gan krietni vēsāku laiku, kas licis no skapjiem izvilkt ne vienu vien biežāku apģērba gabalu.

Ir aizvadīts laiks, kad daudz darbu veicām piemājas dārzos, sējot, stādot, ravējot, applaujot māju pagalmus un ceļmalas. Klāt laiks, kad jāievāc tas, ko mums dāvājusi daba, un tas, kas sāk ienākties pašu dārzos. Mežos čaklākie ogotāji steidz lasīt zemenes, klāt arī melleņu laiks, kuru var izmantot gan savām vajadzībām, gan arī, lai gūtu nelielus papilddienākumus. Protams, ne jau visiem ogošana ir par prātam, taču ievārijumu, kompotu, sulu veidā tās izmanto ikkatrs. Un savas lasītās un gatavotās neapšaubāmi labāk garšo. Un ne tikai ogas, arī sēnes mežos tā vien aicina neslinkot, jo tā var tikt pie garšīgas gaileņu mērces un pie reizes arī svaigais gaiss un pastaiga pa mežu nodērēs katra veselībai.

Vasara jau pusē. Nenokavējiet vasaras atlikušo daļu izmantot pēc iespējas labāk un noderīgāk! Neaizmirstiet arī par atpūtas brīžiem, plānojiet tos katrs pēc savām vēlmēm! Citam atpūtu sniedz ceļojums uz tālām zemē, citam, iepazīstot Latvijas vēl neizzinātās vietas, citam ogošana vai makšķerēšana tepat līdžās. Piedāvājumu un iespēju daudz, pašam tikai jāsaprot, ko grib redzēt, uzzināt, atklāt ...

Valda Kļaviņa

Pagasta aktualitātes

Dziesmotais izbraukums, Līgo svētkus ieskandinot

Ieskandinot Līgo svētkus, 22. jūnijā folkloras kopa "Libe" devās nelielā izbraukumā, lai pa ceļam iegrieztos vairākās pagasta sētās, skandējot līgo dziesmas. Izbraukuma galamērķi bija gan plānoti, gan neplānoti un māju saimniekiem iepriekš nezināmi, bet tas netraucēja visiem kopā izbaudīt tuvojošos svētku noskaņu.

Pirmā saimniecība, kurā viesojāmies, bija z/s "Madaras" Krieviņos, kur satikām Līgo Jurevīcu un pēc brītiņa arī viņas mammu Ingu. Pirms brītiņa slaukšana bija beigusies un fermā valdīja nosacīts klusums un miers. Pēc dziesmotā sveiciens un nelielas apdziedāšanas Līga ciemiņiem izrādīja saimniecību, kurā kopā mīt 370 mājlopi, no kuriem 190 slaucamas govīs. Uzzinājām gan to, kā saimniecībā rit ikdienas darbi, gan to, ka katrai govij ir savs vārds. Bijām pārsteigtas, jo kā var atcerēties katrai vārdu, ja to ir vairāki simti... Cita lieta, ja piemājas saimniecībās tā ir viena vai dažas.

Atvadoties no abām uzņēmīgajām un darbīgajām saimniecībām, tālāk ceļu mērojām uz "Vītolu" mājām, kur satiekam saimnieku Jāni Stipro. Pēc dziesmota novēlējuma saimnieks Jānis tiek pie kārtīga ozollapu vainaga, bet mēs dodamies tālāk.

Braucot cauri Sarkaņu centram, ieraugām rošību Ozolu māju pagalmā, un tad garām pabraukt vienkārši nevar, jo kā nekā saimnieks ir Jānis. Un, ieejot pagalmā, tur ieraugām gandrīz visu kuplo Ozolu ģimenes saimi vairākās paaudzēs. Nedaudz jūtama svētku noskaņa, jo siers un alus jau svētku vajadzībām sagādāts.

Z/s "Madaras" iepazīstot.

Kopā ar Ozolu ģimeni Sarkaņos.

Kad līgo dziesmas šai sētā izdziedātas un uztaisīta arī kopbilde, dodamies tālāk.

Turpmākais ceļš ved tālāk pagasta laukos. Kā zina teikt viena no folkloras kopas dalībniecēm Velga, agrāk šo ceļu vietējie dēvējuši par *komjau-natnes krastmalu*. Pabraukušies gabalu, nogriežamies un piestājam pie “Dzeņu” mājām, kur satiekam saimnieces Ivandu un Undīni ar meitiņu. Apmainījušās ar apdziedāšanās dziesmām, tiek iepazīstinātas arī ar šīs mājas citiem iemītniekiem, jo šeit taču ir mājvieta “Dzeņu dzīvnieku ferma”, kas tuvākajā apkārtnē bieži kuplina svētkus, priecējot lielus un mazus ar dažādiem dzīvnieciņiem. Arī mums bija iespēja ar viņiem iepazīties.

Turpinot ceļu, nedaudz tālāk piestājam pie “Andrušku” mājām, kur visi ir aizņēmti ikdienas darbos. Saimnieci Intu sastopam ceļā no dārza ravēšanas. Dziedošo ciemiņu viesošanās ir neliels atelpas brīdis, jo, kā vēsta ticējumi, dārziem līdz Jāņiem jābūt izravētiem. Ievērojām arī to, ka pie šīm mājām mājvietu atradus divas stārķu ģimenes. Turpinot ceļu, bijām izbrīnītas, cik daudz šajā pagasta daļā stārķu ligzdu. Gandrīz pie katras mājas!

Viena no stārķu ligzdām pie “Andrušku” mājām.

Braucot Poļvarkas virzienā, piestājam “Poteros”, kur ikdienas darbu netrūkst saimniekiem Dzintrai un Gunāram. Piemājas saimniecībā ir slaucamas govīs, lielas siltumnīcas, kur gatavojas jaunā tomātu raža, ir arī vīna ražotne. Visiem darbiem jāatrod laiks arī pirms svētkiem, jo arī par šo lauku sētu var attiecināt zināmo latviešu teicienu – *Darbs dzen*

“Dzeņu” mājas pagalmā.

darbu. Paši saimnieki gan par to nesūdzas, jo ir sajūta, ka darbi veicas tīri labi.

Jāni Kvantu, junioru, sastopam savā darba vietā, remontējot kaut kādu motoru. Kā viņš pats saka, kas jādara, jādara. Tas nekas, ka tuvojas svētki un sestdiena skaitās brīvdiena. Arī šajā vietā satiktajam saimniekam tiek veltīta ne tikai dziesma, bet arī ozollapu vainags un novēlējums, lai darbi ātrāk veicas un priecīga Jāņu diena.

Poļvarkas centrā apstājamies, lai apdziedātu divus kaimiņus, kas draudzīgi vienojušies kopīgam darbam, lai nopļautu Poļvarkas centra zālienu. Un šeit ļoti labi iederas teiciens, ka latvieši Jāņus svin līdz Pēteriem. Tas arī droši vien pamudinājis Jāni Šņucīti un Pēteri Podiņu padarīt darbu, lai prieks pašiem un citiem svētkus svinēt.

Ar Jāni un Pēteri Poļvarkā.

Nākamais pieturas punkts – Biksēres centrs “Libes Ozollkans” mājas, kur saimnieci Līgu Kubu satiekam tikko pēc atgriešanās no Rīgas, kur viņa ar saviem daudzveidīgajiem darinājumiem priecēja Zāļu tirgus apmeklētājus Rīgā Doma

laukumā. Līgas sētā arī skan līgo dziesmas. Te vēl mēs iepazīstamies arī ar aušanas un rokdarbu darbnīcas “Ozolkalna klēts” darbību un jaunumiem. Pagalmā, telī, ir novietotas stellas, kurās top pirts paklājiņi, kuru aušana iepatikusies arī Līgas mazdēlam. Par izejmateriāliem tiek izmantoti dažādi augi un ziedi, kuru smarža nezūd, tos lietojot pirtī ikdienā.

Izbraukuma laikā dažās no mājām saimniekus nesatiekam, bet par to ne-

Pagalma telī top pirts paklāji.

skumstam, jo ir patiens prieks paceļot pa pagasta smilšsainajiem ceļiem, papriecāties par ziedošajām pļavām, dabas ainavām un cilvēku veikumu, jo katrs cenšas savas mājas, savu sētu sakopt, ne tikai

“Libes” mājās gandarītas par brāncienu.

applaujot pagalmus un ceļa malas, bet arī izdaiļojot tos ar dažādiem ziedošiem augiem un puķu dobēm. Pašām folkloras kopas dalībniecēm izbraukums un redzētais ļoti patika un likās, ka arī folkloras kopas “Libe” dalībnieču dziesmotais sveiciens patika saimniekiem, pie kuriem viesojāmies, inesot viņu saimniecībās svētku noskaņu.

Kopā ar folkloras kopas dalībniecēm bija **Valda Kļaviņa**
Autores foto

Vaļasprieks

Sarkaņu pusē, "Rakuļos", saimnieko Valentīnas Gailītes ģimene. Lauku sēta, kas neizceļas ar lielu greznību, bet, ieejot tās pagalmā, skatam paveras skaistas, iekoptas un pārdomātas puķu dobes. Taču

Skaistums un krāsainība puķu dārzā

galvenais, kas raksturo šo vietu, ir kallu dārzs. Par savu vaļasprieku ar "Sarkaņu Ziņu" lasītājiem labprāt dalās Valentīna.

– Ziedi ir patikuši jau kopš bērnības. Cik vien sevi atceros, man patīcis rušināties pa zemi un kaut ko audzēt. Patīcis arī eksperimentēt, stādot ko jaunu, pie mums ne-tradicionālu.

Kallas vienmēr likušās skaistas, karaliskas un tajā pašā brīdī ļoti noslēpumainas. Ideja pamēģināt tās audzēt dobē radās, kad dzīves un darba gaitas bija aizvedušas uz Īriju. Tur klimats ir siltāks un kallas dārzos pārziemo. Pirms septiņiem gadiem pamēģināju dobē izziedināt sešus kallu sīpolus. Izdevās! Tā ar šo ziedu audzēšanu pamazām aizrāvos.

Šobrīd piemājas dārzā ir vairāk nekā 30 kallu šķirnes un to daudzums sniedzas ap 6000 gabalu. Kallas prasa uzmanību un mīlestību. Katrs sīpols pirms stādīšanas ir apmīļots un rokās sasildīts. Mitrā, siltā augsnē pamodināts un pēc tam dārzā iestādīts. Pēc tam seko ravēšana, kas jā dara ļoti uzmanīgi, jo kallas saknes dzen ne tikai uz leju zemē, bet arī uz augšu. Mēslojot īpaši nevajag, ja zeme trekna un ir dena.

Rudenī sīpolus izrok un glabā skaidās vēsā pagrabā. Sausā laikā nedrīkst aizmirst aplaisīt.

Lielāko prieku sniedz ziedi. Priecājos pati, radi, draugi, kaimiņi. Ir arī tīri profesionāls gandarījums, jo sezonas laikā daudzi pušķi, sēru vainagi un vienkārši ziedi aizceļo uz dažādām pagasta, novada un pārnovadu vietām.

Arī man tas ir pārsteigums – vesels daudzkrāsainu kallu dārzs, kas zied tepat pie mums pagastā. Tās vēl kādu laiku ziedēs. Ja ir interese, ikkatrs to var apskatīt.

Stāstījumu uzklaušija **Valda Kļaviņa**

Foto no personīgā arhīva

Kallas (*Zantedeschia albomaculata*) vienmēr asociējušās ar klasiku un eleganci, jo ziedu forma ir ļoti atšķirīga no citiem, tāpēc tās tiek apbrīnotas ar neparasto skaistumu. To tīrās un vienkāršās formas dēļ kallas tiek asociētas ar iejūtību, bet zieda lakoniskums un aristokrātiskums rada ļoti elegantu un cēlu iespaidu. Lieliski izskatās viens pats zieds, bet tikpat interesanti tas izskatās pušķī. Tās, ko var redzēt stādītas dārzos vasarā, nav kallas, bet gan zantedešijas - augs, kas ir no kallu dzimtas. Ir vairākas dižkallu sugas un šķirnes, kas der audzēšanai telpās. Populārākā no tām ir Etiopijas zantedešija jeb dižkalla - ar baltām, līdz 20 cm garām ziedkopām, platām, 30-45 cm garām bultveida lapām. Pie skaistās kallu dzimtas pieder arī cūkausītis, kas pie mums aug savvaļā ezeru krastos vai purvu dūksnājos.

Vēstures atspulgos

Rakstniekam un māksliniekam Egilam Kalmem – 110

Madonas novadpētniecības un mākslas muzeja krātuvē Sarkanos skatāma izstāde “Egils Kalme. Kara un trimdas maize”, kas veltīta rakstnieka un mākslinieka 110. dzimšanas dienas atcerei.

Mācības un darbs

Egils Kalme, īstajā vārdā – Jānis Ozoliņš, no Patkules pagasta “Sakteniekiem” pirmdienas rītos soļojis uz 10 km tālo Patkules četrklasīgo pamatskolu. Kad tēvs kā brīvības cīnītājs 1923. gadā saņēma Sarkanu pagastā 10 hektārus zemes, ģimene pārcēlās uz Siļķavas pusmuižu, kur par Zemes bankas aizdevumu tika uzceltas divas ēkas un nosauktas par “Lejzemniekiem”.

Egils turpināja vēl divus gadus izglīties kilometru attāļajā Sarkanu sešklasīgajā pamatskolā. Ģimenes rocība neļāva mācības turpināt Madonas ģimnāzijā, bet, izturējis iestājpārbaudījumus, viņš tika Rīgas Valsts tehnikumā, kur apguva elektrotehniku, jo tajā laikā attīstījās radio rūpniecība.

Rīgā Egils dzīvoja pie tēva māšas vienistabas pagraba dzīvoklī. Katru sestdienu krustmāte atveda mammas saliktu paciņu ar pārtiku visai nedēļai – rupjmaizi, biežpienu, mazliet sviesta, saceptus kartupeļus.

Pēc prakses gada un pastrādāšanas tēva mājās Egils no 1934. līdz 1944. gadam tika pie darba rūpnīcā “VEF”, sākotnēji – pie radio remonta, vēlāk – konstrukciju birojā. Tika rasētas fotoaparāta “Minokss” daļas, konstruēti radio aparāti un telefonu centrāles.

Muzikants

Egila Kalmes autobiogrāfiskajā romānā “Pasaules vējos” rakstīts, ka tēvs, kas pavaļas brīžos Daugavgrīvas cietoksni no kara kapelmeistara bija iemācījies lasīt notis, ar trompetes spēli vietējā pūtēju orķestrī sapelnīja naudu vienam zirgam un govij, bet ar bankas aizdotu naudu nopirka mūzikas instrumentu – tenoru – arī dēlam. Egils gājis viņam līdzī spēlēt orķestrī, lai tiktu pie naudas korpēm un grāmatām.

Muzikanti sniedza koncertus teātra izrāžu starplaikā un dejas mūziku līdz rīta gaismai. Tika spēlēti arī kapu svētkos, baznīcās, kāzās un bērēs kā Sarkanos, tā arī Cesvainē, Madonā, Kraukļos, Dzelzavā un citur.

Dzīvojot Rīgā, Kalme pats noorganizēja pecu vīru kapelu, kas spēlēja privātās viesībās un izbraukumos. Vēlākajos gados pa ziemas vakariem spēlēti arī dažos deju un kinoteātru orķestros.

Egils Kalme 15. divīzijas 32. pulka II bataljonā.

Foto no Valdatu ģimenes arhīva
<http://vesture.eu>

Ar sievu Emīliju ap 1940. gadu. Foto no Madonas muzeja krājuma

Kara ceļos

Paklausīdams leģionā iesaukšanas pavēlei, Egils Kalme 1944. gada 22. februārī ieradās Rīgas kazarmās. Sekoja apmācības Rīgā, Kučeļevā un Košuri (Krievija) un piedalīšanās kaujās

*Egils Kalme ciemos Sarkanu “Indrānos”, Strižuku mājās.
No labās: Anna Strižuka, prec. Vārsberga, pārraudze Elza Liepiņa,
Skaidrīte Strižuka. No kreisās: Dzidra Donase. Ap 1938.-39. gadu.
Foto no Madonas muzeja krājuma*

E. Kalmes karavīra katliņš no II pasaules kara laika. Madonas muzeja krājums

Krievijā pret PSRS karaspēku līdz pat 1944. gada augustam. Tad mēneša vidū Egils Kalme 15. divīzijas sastāvā tika pārdislocēts uz Vāciju, izgāja apmācības un izdzīvoja kaujās Pomerānijā un pie Berlīnes. 1945. gada maijā 15. divīzijas atlikušie spēki padevās gūstā Rietumu sabiedrotajiem.

Līdz 1946. gada martam E. Kalme bija kara gūstekņu nometnēs Vācijā un Beļģijā, bet 21. martā atlaists no gūsta.

Mākslinieks

Egils Kalme studējis Mākslas akadēmijā Rīgā no 1942. līdz 1944. gadam.

Mācījies zīmēšanu un latviešu valodu Grosenbodes (Vācija) pamatskolā 1946.-1947. gadam. Gleznojis dekorācijas bijušo karavīru teātra kopas izrādēm.

“Vācijā bēgļu nometnē gleznošanai laika pietika, bet grūti bija sakrāt naudu krāsām un audeklam. Amerikā varēja nopirkt vislabākās krāsas, bet bija grūti atlicināt laiku.

Sestdienās un svētdienās sasteidzu gleznas savai patstāvīgajai izstādei Ņujorkā 1952. gadā. No 300 apmeklētājiem tikai deviņi bija latvieši,” lasāms E. Kalmes grāmatā “Pasaules vējos”.

No 1952. līdz 1978. gadam notika pa

E. Kalmes pieradinātā vāverīte 1980. gada vasarā.

Foto no Madonas muzeja krājuma

Kalme ar savām gleznām 1966. gadā.

Foto no Madonas muzeja krājuma

divām E. Kalmes gleznu izstādēm kā Manhetenas koledžā, tā Bronksā. Viņš atkārtoti ar saviem darbiem piedalījies latviešu mākslinieku grupu izstādēs.

Strādājis par krāsotāju, mākslinieku, noformētāju, reizē mācoties Ņujorkas pilsētas koledžas mākslas fakultātē.

Rakstnieks

Pirmie ziedi, kurus E. Kalme saņēma kā literāts, bija tehnikuma klasesbiedru dāvināti 1933. gadā pēc savas dzejas nolasīšanas Rīgas radiofonā. Pēc gadiem pieciem tapis pirmais romāns, ko pēc dzejnieka Viktora Eglīša rūpīga vērtējuma un kritikas Kalme sadedzināja.

II pasaules kara izskaņā dislocēto latviešu karavīru apmācības vietā tapusi trīs cēlienu luga “Zelts”, kas tūlīt arī iestudēta un turpat izrādīta.

Egila Kalmes literāro darbu vērtība ir leģionāru gaitu un likteņu atspoguļojums, dokumentāli atklājot vēsturiskus notikumus, kurus pārdzīvojis pats Otrā

pasaules kara laikā un vēlāk Austrumvācijas bēgļu ceļos, par ko lasāms romānā “Devītais vilnis” (1951. g.) un “Brīvības ēnā” (1985. g.). Divi Kalmes romāni – “Starp divām Jāņu naktīm” un “Brīvības ēnā” – lasāmi arī angļu valodā.

Izskaņā

1951. gadā Egils Kalme (16.08.1909.-13.02.1983.) emigrēja uz Ameriku un apmetās Ņujorkā. Līdz ar Amerikas pavalstniecības iegūšanu 1957. gadā savu īsto vārdu – Jānis Ozoliņš – nomainīja pret Egils Kalme. Apbedīts Ketskilas latviešu Brāļu kapos.

Viņa otrā sieva Eva Kalme nodevusi Madonas novadpētniecības un mākslas muzejam dažādus materiālus – rokrakstus, foto, dokumentus, grāmatas, mākslas oriģinālus un lietas, kas vēstī par novadnieku Egilu Kalmi. Neliela daļa no tā visa skatāma Sarkaņu krātuvē izveidotajā izstādē līdz pat rudenim.

Inese Sudāre

Ceļojumi

Jūnijā sākumā pagasta senioru grupa devās iepazīt daļu no Cesvaines novada interesantām un nozīmīgām vietām.

Ceļojums sākās ar tālāko punktu – Kraukļiem. Vecajā, vēsturiskajā skolas ēkā šobrīd atrodas bibliotēka, tāpat telpas folkloras kopai “Krauklēnieši”. Bijušajā aktu zālē regulāri apskatāmas dažādas izstādes. Ar šīs ēkas pašreizējo darbību mūs iepazīstināja bibliotēkas vadītāja Larisa.

Bibliotēkas otrajā stāvā ir izveidots muzejs – skola, kur apskatāmas klases, kādas tās izskatījās pēc 2006. gada, kad skola tika slēgta. Apskatāma neliela ekspozīcija, kurā galvenie eksponāti ir skolas tehniskā aparatūra – mūzikas plašu atskaņotājs, diapozitīvu projektoris, cilvēka skeleta makets, kino aparatūra, video kamera, skolas radio mezgla aparatūra, rakstāmmašīnas, pirmie datori, tāpat 70.-80. gadu skolēnu mēbeles – soli. Apskatāmi arī stendi ar dažādu gadu izlaidumu foto. Atmiņas par to visu bija dažiem mūsu senioriem, kuri kādreiz bija mācījušies šajā skolā.

Viesojoties Kraukļos, apskatījām arī Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienesta Madonas brigādes Cesvaines posteni, kur sastapām tā darbiniekus. Viņi izrādīja tur esošo speciālo tehniku, tāpat atbildēja uz interesējošiem jautājumiem. Atvadījušies no viesmīlīgajiem krauklēniešiem, pa ceļam caur autobusa logu apskatot Grašus, iebraucām lauku sētā, kurā saimnieko Cesvaines novada domes priekšsēdētāja Viļņa Špata ģimene, kas no pamatdarba brīvībā laikā nodarbojas ar biškopību. Saimnieka interesantajā stāstījumā uzzinājām gan par dzim-

tas māju vēsturi, gan par saimniekošanu bišu dravā. Zem kuplā, varenā ozola mājas pagalmā degustējām produkciju, kas iegūta no bišu ikdienas darbošanās, un uzzinām daudz ko jaunu par bitēm un biškopību.

Biškopja padomus uzklausat.

Tālākais ceļš mūs veda uz Cesvaini, kur luterāņu baznīcā mūs sagaidīja Cesvaines muzeja vadītāja Daiga Matroze. Viņa mūs iepazīstināja ar baznīcas vēsturi un draudzes darbību dažādos laika posmos. Vēstures liecībās kopš 1390. gada minēti vismaz seši dievnami, līdz 1876. gada 28. maijā tika ielikts jaunās mūra baznīcas pamatakmens un trīs gadu laikā tā tika uzcelta.

No šķeltiem laukakmeņiem un sarkaniem ķieģeļiem celtā baznīca ir viens no spilgtākajiem Vidzemes sakrālās arhitektūras laukakmens neogotikas stila paraugiem, kas izceļas ar iespaidīgajām būvformām un fasāžu augstvērtīgu apdari. Greznajā interjerā īpašu uzmanību pievērš gotiskie logi, ko rotā vitrāžas un

masverki to augšdaļā. Baznīcas trīs zvani lieti Vācijā Bohumā.

Otrajā pasaules karā tika bojāts jumts un torņa pamati. Pēckara gados tika izpostītas ērģeles, altāris, kancele, logu stikla svina ietvari. 1964. gada 29. martā baznīcā notika pēdējais dievkalpojums. Lielo nodokļu dēļ draudze bija spiesta dievnamu atstāt.

1978. gadā sākās baznīcas atjaunošanas darbi un 1994. gadā tika pabeigti altāra un kanceles būvdarbi. Šajā laikā tika atjaunota arī draudzes darbība.

1996. gadā draudze kā dāvinājumu saņēma Rīgas Sv. Jāņa baznīcas, 1854. gadā Erfurtes ērģelmeistara Augusta Martina (1808-1891) būvētās, ērģeles. Pateicoties ziedojumiem un Kultūrkapitāla fonda atbalstam,

2000. gadā Alva Melbārža vadībā sākās ērģeļu restaurēšanas darbs. Šobrīd ērģeles ir restaurētas, un mums bija iespēja gan ieklausīties to skanējumā profesionālā izpildījumā, gan pašiem pamēģināt spēlēt uz iespaidīgā instrumenta. Izejot no dievnama, sajūtas ir brīnišķīgas – uzzināts vēstures stāsts, izjūsts ēkas pamatīgums un varenība un ausīs neaizmirstams Latvijas lielāko ērģeļu skanējums.

Nākamā pieturvietā – Cesvaines vidusskola, kur mūs sagaidīja direktors Didzis Baunis. Skolas direktors ir vidusskolas absolvents laikā, kad tā atradās pilī. Skolas ēka ir pirmā, kas Latvijā uzcelta pēc Latvijas neatkarības atjaunošanas. 2018./2019. mācību gadā tajā mācījās apmēram 290 skolēni. Pavisam nemanot

Iepazīstot Cesvaines vidusskolu.

Kraukļu skolas zālē.

pagājuši jau 12 gadi, kopš pabeigta tās būvniecība. 2017. gada decembrī pabeigta tās piebūves – sporta zāles – celtniecība. Vidusskolas apmeklējuma laikā iepazīnāties ar plašajām un modernajām telpām, kurās notiek mācību process un ārpusstundu darbs. Ir skaista, gaiša un moderna vide, kuras uzturēšanai pašvaldība velta lielu uzmanību, cerot, ka tā allaž būs piepildīta un saglabāsies vismaz tas skolēnu skaits, kas ir šobrīd.

Tālāk dodamies uz pilsētas vēsturisko centru. Tur vienā no ēkām atrodas ražotne “Cesvaines brūzis”, kurā top augstas kvalitātes alkoholiskie dzērieni. Viens no tā vadītājiem Jurģis mūs iepazīstināja ar tā tapšanas vēsturi un iekārtām, kuras tiek izmantotas dzērienu ražošanai. Bija iespēja dzērienus arī degustēt, kā arī iegādāties. “Cesvaines brūža” produkciju iespējams iegādāties gan veikalos, gan tirdziņos. Tā gan nav lēta, bet par kvalitāti šaubīties nav pamata un to raksturo neatkārtojama dažādu Latvijas ogu garša. Kā pastāstīja uzņēmuma pārstāvis, šis gads ražotnei nebūs tas veiksmīgākais, jo centra ielas remontdarbu dēļ tūrisma plūsma nav tik intensīva kā pērn. Tas gan netraucē pašu uzņēmuma darbinieku nākotnes ideju plānošanai un jaunu produktu radīšanai.

Sākot mājupceļu, vēl iegriežamies Cesvaines katoļu baznīcā, kur ar tās darbību un telpām mūs iepazīstina draudzes

Teātra izrāde kempingā “Rozītes”.

locekle Marika Šķēle. Atšķirībā no vēsturiskās luterāņu baznīcas šis dievnams uzcelts salīdzinoši nesen – pirms nepilniem trīsdesmit gadiem. Kā pastāstīja draudzes pārstāve, dievkalpojumus šeit apmeklē ievērojams skaits cilvēku, kas uz Cesvaini dodas arī no kaimiņu novadiem. Tā kā pirms pāris dienām dievnamā bija notikuši nozīmīgi svētki, to rotāja ļoti daudz ziedu, piešķirot tam īpašu gaisotni.

Braucot no kalna garām Cesvaines dzelzceļa stacijai, sasniedzām ceļojuma galamērķi – atpūtas kompleksu “Rozītes”, kur mūs sagaidīja saimniece Līga. Skaistajā teritorijā atpūtniekiem radītas visas iespējas atpūtai. Ir sakoptība, lauku miers un klusums, un tajā pašā lai-

kā visas mūsdienīgas labiercības. Kā pastāstīja Līga, vasaras sezonā šī vieta ir ļoti pieprasīta. Tie, kas šeit kaut reizi ciemojušies, atgriežas vēlreiz un iesaka to draugiem un paziņām. Sarkaniešiem “Rozītēs” nepilnas stundas garumā bija iespēja noskatīties Madonas senioru teātra izrādi “Iz senioru dzīves”, nobaudīt Valentīnas vārīto zupu, cienāties ar līdzpaņemto cienastu. Un jāsaka, ka arī mums, prom braucot, bija sajūta, ka šeit gribas atgriezties vēl un vēl.

Nemanot bija pagājusi diena, kas piepildīta ar daudz ko jaunu, ar jauku kopā būšanu un atziņu, ka arī 20 kilometru rādījumā ir ļoti daudz brīnišķīgu vietu un lietu, ko apskatīt un iepazīt.

Valdas Kļaviņas teksts un foto

Paldies

Sākot pavasara tūrisma sezonu un gatavojoties Muzeju naktij maijā, Madonas novadpētniecības un mākslas muzeja krātuves apkārtnē Sarkaņos bija daudz paveicamā, kur ar roku darbu vien galā netiktu, tāpēc ir gandarījums par pagasta pārvaldes atbalstu.

Muzeja vārdā sirsnīgs paldies **visiem pagasta cilvēkiem un personīgi Anitai Kurmītei**, kas praktiskos un organizatoriskos darbos iesaistījās bijušās skolas ēkas apkārtnes sakārtošanā!

Paveiktā sarakstā ir gan melnzemes un kūdras atvešana, gan padziļinājuma aizbēršana pie parādes durvīm, gan atkritumu un plākšņu aizvešana, gan puķu laistīšanas iespēju uzlabošana un lampu nomaiņa (telpās), gan mauriņa pļaušana u.c.

Paldies par atsaucību Sarkaņu amatu skolai par Muzeju nakts norises bagātināšanu!

Jauku vasaru vēlot – **Inese Sudāre**

Pie melnzemes izbēršanas 29.04. strādā šoferis Atis Bogdanovs un Jānis Stauža.

Fotografēja I. Sudāre

Vizītkarte

Pirms neilga laika, braucot pa autoceļu Madona-Cesvaine, vietējie ir ievērojuši pārmaiņas. Ceļa malā parādījies jauns informācijas stends. Tas norāda ceļu uz kādu jaunu uzņēmumu, kas reklamē produkciju, kas līdz šim mūsu pagastā netika ražota. "Sarkaņu Ziņas" devās raudzīt, kas tad šeit notiek un kādi produkti tiek piedāvāti. Nonākot galapunktā, atrodamies teritorijā, kur daudzus gadus darbojās kokapstrādes ražotne. Ieejot telpās, satiekam uzņēmēju Māri Dolbi, kas labprāt piekrīt sarunai par pārmaiņām, kas notikušas.

Nomainījusies ne tikai vides reklāma šosejas malā, bet mainījies arī darbības virziens, kādā tur šobrīd strādā. Kas ir mainījies un kāpēc šāda izvēle?

– Gadi skrien nemanot, paliekam vecāki un mainās arī vērtības, kas vajadzīgas pilnvērtīgai dzīvei. Ir jūtams, ka lielāka vērtība jāpievērš veselībai, kas nav vairs tāda kā jaunībā. Arvien vairāk jādodomā par to, ka jādzīvo tā, lai veselību pēc iespējas ilgāk saglabātu vismaz esošajā līmenī, lai katra diena sāktos ar labu pašsajūtu. Un nevajag nemaz daudz. Mani arvien vairāk interesē tas, kā mūsu dabas vērtības ir izmantojamas ikdienas uzturā. Tā arī sāku pētīt augu labās īpašības, tos lietot ikdienā un eksperimentējot ar to pielietojumu. Tā kā arī dzīvesbiedre Ilva jau daudzus gadus ir Ajūrvēdas speciāliste,

viens otra zināšanas lieliski papildinām. Var teikt, ka šobrīd esmu ceļa sākumā, bet kuru tālāk ejot, vēl daudz nezināmā.

Kas ir uzņēmuma produkcija?

– Ir nodibināts uzņēmums SIA "Sarkaņu dārzs", kas piedāvā iepazīties un iegādāties produkciju, kas iegūta no tepat mūsu dabā sastopamajiem augiem.

Piedāvājam:

- ozolziļu kafiju;
- fermentētu ugunspuķes tēju;
- ap 20 veidiem dažādus sīrupus;
- pulveri kā pārtikas piedevu.

Perspektīvā tuvākajā laikā būs arī vīns, bet šis darbs pagaidām ir procesā, jo vēl jānokārto dažas formalitātes.

Esiet laipni gaidīti! Labprāt iepazīstināšu ar produkciju, ko ir iespējams arī degustēt un uzziņāt, kā to pareizi pagatavot un lietot. Ir daudzas lietas, ko ikdienā vēl nezinām. Augi, kas pie mums aug, satur ļoti daudz vērtīgu lietu. Atliek tikai tos pareizi izmantot, lai labās īpašības, kas tiem piemīt, dotu maksimālu efektu. Kā piemēru var minēt dienviņu augu kurkumu, kura sakne pasaulē jau izsenis tiek izmantota medicīnā un to dēvē par mūžīgo jaunības eliksīru. Ļoti līdzīgas īpašības ir pie mums plaši sastopamajām pienenēm. Tāpēc tam vienkārši jāpievērš pienācīga uzmanība. Pieneņu sakņu pulveris pieejams arī mūsu uzņēmumā, tāpat arī topinambūru pulveris, kas arī

Jaunais uzņēmums aicina.

Daļa no daudzveidīgās produkcijas.

satur daudzas ļoti vērtīgas sastāvdaļas, un to var pievienot ēdienam.

Kur tiek ievāktas izejvielas?

– Izejvielas tiek vāktas no tuvējās apkārtnes – pļavās un mežos. Mums viss ir tepat līdzās, kaut vai tā pati ugunspuķe. Pavisam nesen Latvijas Radio 1 dzirdēju interviju ar līdzīga uzņēmuma pārstāvjiem no Kurzemes. Kad žurnāliste uzdeva jautājumu, kur ievācat šo augu, atbilde bija – Madonā. Var secināt, ka ne visur Latvijā ir tik ļoti daudzveidīga augu valsts. Pagājušais gads bija bagāts ar ozolziļēm. Par ozolziļu kafiju var teikt, ka tā ir ļoti vērtīga, bet realizācijai sanāk arī samērā dārga. Tas ir tīrais roku darbs, kad bez to salasīšanas ievērojams laiks jāvelta arī iztīrīšanai, grauzdēšanai, samalšanai. Kopumā, redzot sabiedrības interesi, šogad dabas veltes tiek savāktas lielākos daudzumos.

Kā notiek pats process, kā organizējat darbību?

– Šobrīd nekādu īpašu iekārtu nav. Visi darbi tiek veikti mājas apstākļos. Ir saņemtas visas vajadzīgās atļaujas no Pārtikas un veterinārā dienesta. Visa darbība notiek tādā kā izpētes režīmā, un

Māris aicina lietot produktus no dabas veltēm.

tas ir normāli. Jāskatās, kā veiksies tālāk, kāds produktiem būs pieprasījums. Tad arī domāsim par paplašināšanos. Esam iestājušies un darbojamies Madonas biznesa inkubatorā, kas ir ļoti vērtīgi katram. Tur vairāk iesaistījies meita Līva. Biznesa inkubators ir vieta, kur iegūt jaunas zināšanas un informāciju no dažādām lekcijām, satiekot domubiedrus, dodoties pieredzes apmaiņas braucienos.

Reklāmas stendam, kas atrodas šosejas malā, finansējumu esam saņēmuši no Madonas novada biznesa ideju konkursa "Madona var labāk". Viss ir procesā. Tas

viss interesē pašiem un ir prieks, ka par mūsu produkciju ir interese arī citiem.

Kādu redzi nākotni?

– SIA "Sarkanu dārzs" ir ģimenes uzņēmums, tādēļ viss atkarīgs no pašu darbošanās, idejām un droši vien arī no veiksmes. Jau kādu laiku domājam par logo, kas rotātu mūsu daudzveidīgo produkciju. Arī tā veiksmīgam risinājumam jāmeklē profesionāļu palīdzība.

Šajā zālē, kur pašreiz izvietoti produkcijas paraugi un notiek degustēšana, arī būs pārmaiņas, kas padarīs visu ērtāku un pārskatāmāku gan pašiem, gan tiem,

kas ieradīsies iepazīties ar piedāvājumu. Nodarbojamies arī ar galdniecības izstrādājumiem. Ja kādam ir interese, gatavojam gan galdus, gan šūpoles, gan lapenes un solus. Ir sajūta, ka izvēlēta ceļa virziens ir pareizs.

Arī man, ciemojoties pie Māra Dolbes, bija iespēja nodedustēt daļu no produkcijas. Katrā ziņā interesanti, garšīgi un veselīgi. Atliek vien novēlēt nepazaudēt darboties gribu, arvien atklāt ko jaunu un, protams, veiksmi. Lai izdodas viss, kas iecerēts!

Valdas Kļaviņas teksts un foto

To der zināt

Viens no produktiem, ko iesaku lietot ikdienā ikkatram, ir ugunspuķe, kas apkārtņē sastopama itin bieži:

Ugunspuķe – Ivančaj

Fermentētas ugunspuķes tēja ne tikai lieliski mazina slāpes, sakārto zarnu trakta darbību un ir viegli nomierinošs līdzeklis, bet arī:

- ir spēcīgs pretiekaisuma līdzeklis;
- paaugstina darba spējas, noņem nogurumu (viegls uzlējums);
- nomierina, palīdz iemigt, mazina stresu un depresiju (koncentrētāks uzlējums);
- normalizē asinsspiedienu un galvas sāpes, migrēnu, nomierina nervus, no-

ņem spriedzi, normalizē miegu, pie kam tas ir ļoti labs līdzeklis, ko var piemērot, lai organisms atgūtos pēc spēcīga stresa;

- uzlabo kuņģa-zarnu trakta darbību;
- stiprina imūnsistēmu un mazina iekaisuma procesu;
- lieliski palīdz pie prostatas problēmu risināšanās;
- spēcīgs pretradiācijas līdzeklis, kas ārstē un aizsargā;
- toksīnu un smago metālu (svina), šlaku izvadītājs no organisma;
- antioksidants – pagarina jaunību;
- palīdz atjaunoties ķermenim pēc alkohola lietošanas;
- nesatur kofeīnu un urīnvielas, kas slikti iedarbojas uz vielmaiņu;

• līdzeklis ķermeņa mazgāšanai (vannas) – tīra un palīdz atjaunoties ādai;

• labs mutes kopšanas līdzeklis, aizsargā no kariesa, iekaisuma, sakārto mikrofloru;

• ārstē kaulus, jo mangāns palīdz kalcijam nostiprināties kaulos;

• pieliekot pie šīs tējas citu tēju, tā pastiprinās tās tējas iedarbību.

Augam raksturīgs augsts makro un mikro elementu saturs – 100 gramos zaļās masas ir 2,3 mg dzelzs, 1,3 mg niķeļa, 2,3 mg vara, 16 mg mangāna, 1,3 mg titāna, 0,44 mg molibdēna un 6 mg bora, kā arī

ievērojams daudzums kālija, nātrija, kalcija un magnija. Tāpat 100 gramu auga satur 200-400 mg askorbīnskābes, kas ir 5-6 reizes vairāk nekā citronos, 3 reizes vairāk nekā apelsīnos un tikpat daudz, cik upenēs, kā arī daudzus B grupas vitamīnus.

Augstais vitamīnu un minerālvielu saturs palīdz cīņā ar mazasinību un vielmaiņas traucējumiem, mazina iekaisuma procesus un stiprina imunitāti. Pārtikā ir izmantojams viss augs – no jauniešiem dzinumiem var gatavot salātus un izmantot tos līdzīgi kā spinātus, no saknēm iegūstot pulveri, ko izmanto maizes cepšanai. Taču pasaules slavu ugunspuķei atnesa tieši no auga pagatavotā tēja. Tās nav vienkārši izžāvētas auga lapas, kā mēs esam pieraduši tās redzēt ar citām tējām, bet gan fermentētas.

Fermentācija ir bioķīmisks process, kurā fermentu (enzīmu) iedarbībā izdalās (sašķeļas) organiskie savienojumi un tiek izdalīta, atbrīvota enerģija (siltums). Parasti procesu spēj veikt paša produkta fermenti. Fermentēšana ievērojami uzlabo tējas garšu un aromātu, padara tajā esošās vielas viegli izmantojamas cilvēka organismam.

Lietošana: 1-2 tējkarotes aplej ar 200 ml verdoša ūdens un ļauj ievilkties 0,2-2 stundas.

Ugunspuķi iesaku dzert ikvienam, jo tā tīra ne tikai asinsvadus, bet arī galvu un domas, novērš sāpes un rada enerģiju, palīdz izturēt lielas slodzes. Cilvēks kļūst iecietīgāks un maigāks, kas rezultējas ar dzīves pagarināšanos.

Māris Dolbe
(materiāls no dažādiem informācijas avotiem)

Jaunieši darbībā

Projekta “Veselības veicināšanas un slimību profilakses pasākumu īstenošana Madonas novada iedzīvotājiem” Nr. 9.2.4.2/16/I/092 ietvaros ikviens tika aicināts uz veselības veicināšanas nometni Sarkanos.

Projekts “Veselības veicināšanas un slimību profilakses pasākumu īstenošana Madonas novada iedzīvotājiem” tiek īstenots “darbības programmas “izaugsme un nodarbinātība” 9.2.4. Specifiskā atbalsta mērķa “uzlabot pieejamību veselības veicināšanas un slimību profilakses pakalpojumiem, jo īpaši nabadzības un sociālās atstumtības riskam pakļautajiem iedzīvotājiem” 9.2.4.1. Pasākuma “kompleksi veselības veicināšanas un slimību profilakses pasākumi” un 9.2.4.2. pasākuma “pasākumi vietējās sabiedrības veselības veicināšanai un slimību profilaksei” ietvaros.

Projekts tiks īstenots no 2017. līdz 2019. gadam.

Projekta mērķis ir uzlabot pieejamību veselības veicināšanas un slimību profilakses pakalpojumiem Madonas novada iedzīvotājiem, jo īpaši teritoriālās, nabadzības un sociālās atstumtības riskam pakļautajiem iedzīvotājiem, īstenojot

vietēja mēroga pasākumus.

Projekta ietvaros Veselības veicināšanas dienas nometne “Dzīvo zaļi!” norisinājās no 1. līdz 7. jūlijam multifunkcionālā centra “Logs” telpās. Nometne tika realizēta, pateicoties biedrībai “PauzeAD” valdes locekles Andas Kurmītes vadībā.

Nometnē piedalījās 19 bērni un jaunieši vecumā no 7 līdz 15 gadiem.

Nometnes pirmo dienu aizvadījām par tēmu “Atkarības un to ietekme uz dzīvi”. Kopā ar nometnes dalībniekiem skatījāmies kampaņas “Spēks pateikt NĒ!” izveidoto informatīvo filmu “Jauniešu NĒ!”.

No filmā gūtajiem iespaidiem jaunieši savā izpildījumā izveidoja cilvēka tēlu, atspoguļojot viņa dzīvi, gan esot atkarīgam, gan arī veselīgam un pozitīvu skatu uz dzīvi.

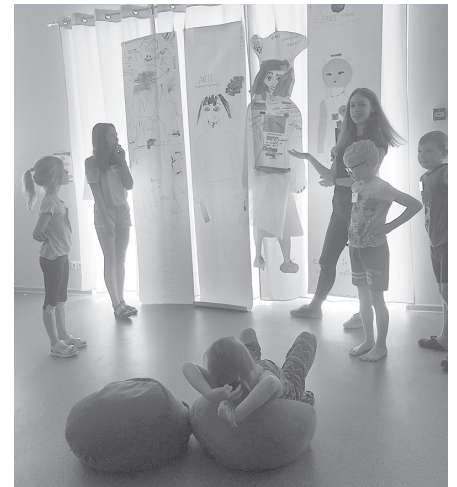
Protams, šajā dienā bija arī rotaļas, jautras čalas un tradicionālās “slaima” darbnīcas.

Nometnes otrajā dienā devāmies iepazīt netālo Ērgļu novadu, kur baudījām atpūtu un ieguvām jaunu pieredzi, ciemojoties radošās atpūtas parkā “Tiltiņi”. Te nometnes dalībniekiem tika sniegta iespēja uzzināt, kā izvairīties no dažādām bīstamām lietām – indīgiem augiem, ogām, sēnēm, kā nekļūt par upuri ērci vai pat nejaūsi atrastam lādiņam, kā arī veidojām amuletus.

Kad dabas zināšanas tika iegūtas, devāmies mest izaicinājumu Rūdolfa Blaumaņa leģendārajiem tēliem atrakciju parkā “Braku takas”. Katram nometnes dalībniekam bija iespēja pārbaudīt savas spējas.

Dienas nometnes “Dzīvo zaļi!” trešajā dienā kopā ar “OnPlate” uztura speciālistēm iepazīnāmies ar veselīga uztura pamatprincipiem, runājot par šādām tēmām:

*Uzturs kā veselīga dzīvesveida sa-

stāvdaļa – veselīga dzīvesveida komponenti, nozīme veselības veicināšanā; ieguldījums veselībā, ievērojot sabalansētu uzturu.

*Veselīga uztura šķīvis – skaidrojums

par vienkāršu veidu, kā sadalīt šķīvi un izvietot tajā produktus tā, lai tiktu uzņemtas visas nepieciešamās uzturvielas sabalansētā daudzumā. Ogļhidrāti, olbaltumvielas, tauki, dārzeņi un augļi.

* Veselīgs uzturs ikdienā – kā vērtēt produktu pēc tā etiķetes, ko izvēlēties iepērkoties, veselīgi našķi.

* Pārlietu liela cukura daudzuma lietošanas sekas. Cukura daudzums produktos.

Nodarbību laikā nometnes dalībnieki darbojās gan praktiski, gan radoši un intelektuāli.

Dienas noslēgumā “OnPlate” speciālistes kopā ar jauniešiem gatavoja veselīgus našķus.

Beidzamajā dienā devāmies iepazīt vietējo apkārtni un izziņošā pārgājienā gājām uz netālo medicīnas profesora Aleksandra Bieziņa muzeju “Jaundilmaņi”, kur ar interesantiem stāstiem un faktiem par profesora dzīvi mūs iepazīstināja muzeja vadītāja Ingrīda Purenīša.

Mums bija paties prieks aizvadīt šo nometni kopā ar tik aktīviem un radošiem jauniešiem!

**Krista Vorslava,
Anda Kurmīte, nometnes vadītājas
Autoru foto**

Nometnes iepriekšpēdējā dienā multifunkcionālajā centrā “Logs” viesojās “Sarkaņu Ziņas”, lai nedaudz iepazītu nometnes dalībniekus, un aicināja viņus atbildēt uz diviem ļoti vienkāršiem jautājumiem:

1. Iepazīstinu, lūdzu, ar sevi un kā uzziņāji par šo nometni?

2. Kas patīk un ko vēl gribētu ieteikt, turpmāk organizējot nometnes?

Jānis, 10 gadi

Dzīvoju Madonā. Nometnei mani pieteica mamma.

Vislabāk patīka gatavot ēst. Nometnes laikā gribētu peldēties.

Gustavs, 8 gadi

Dzīvoju Rīgā. Nometnei pieteica ome.

Vislabāk patīka “Braku takas”. Gribētos palikt pa nakti un laiku, lai peldētos.

Linards, 8 gadi

Dzīvoju starp Biksēri un Madonu.

Nometnei pieteica vecākais brālis, kuram ir 14 gadi.

Patīka “Braku takas” un gatavot nometnes simbolus. Gribētu palikt pa nakti.

Sāra, 8 gadi

Dzīvoju Madonā. Nometni maniem vecākiem ieteica labākās draudzenes mamma.

Patīka “Braku takas”. Gribētu palikt pa nakti telī.

Elīna, 12 gadi

Dzīvoju Biksērē. Informāciju par nometni atrada mamma, viņa arī mani pieteica.

Patīka “Braku takas”. Nometnē gribētos arī dziedāt un dejot.

Dāvids, 10 gadi

Dzīvoju Madonā. Informāciju par nometni atrada un tai pieteica tētis.

Viss patīka. Gribētos, lai tādas nometnes notiktu un lai arī citi tās izbaudītu.

Karlīna, 8 gadi

Dzīvoju Madonā. Informāciju par nometni atrada mamma.

Patika "Braku takas". Gribētos palikt pa nakti.

Uldis, 7 gadi

Dzīvoju Biksērē un Madonā. Ieteica brālēna mamma un vecmamma pieteica.

Patika "Braku takas". Gribētu palikt pa nakti teltī un peldēties.

Evelīna, 10 gadi

Dzīvoju Biksērē. Par nometni uzzināja un pieteica mamma.

Patika "Braku takas". Gribētos palikt pa nakti teltīs.

Eiprila, 11 gadi

Dzīvoju Biksērē. Par nometni uzzināju no draudzenes Keitas un pieteicos.

Patika "Braku takas". Gribētos, lai kādu dienu var palikt pa nakti.

Luīze, 11 gadi

Dzīvoju Koknesē. Par nometni pastāstīja ome un mani tai pieteica.

Patika gatavot ēst. Gribētos palikt pa nakti.

Markuss, 11 gadi

Dzīvoju Biksērē. Par nometni uzzināju pats pats pieteicos.

Patika "Braku takas". Gribētos palikt pa nakti un vairāk sportot.

Beidzoties nometnes darbam, savs vērtējums par to ir tās vadītājam Andai Kurmītei un Kristai Voroslavai.

Anda: Šī nometne bija izaicinājums, vai mēs vispār varam ko tādu noorganizēt. Un liekas, ka, darot to pirmo reizi, gandrīz viss izdevās. Liels prieks, ka ir šāds Veselības veicināšanas projekts, kura ietvaros bija iespēja bērniem piedāvāt bezmaksas dalību. Lielā atsaucība un dalībnieku prieks dod cerību, ka bērniem viss patika.

Krista: Man ir patiens prieks par tik lielu atsaucību, jo nokomplektējām nometni jau pirmajās dienās, tiklīdz kā tika izsludināta pieteikšanās. Prieks, ka vietējie bērni bija tik atsaucīgi, liela atsaucība bija arī no novadniekiem un dalībniekiem no tālākiem Latvijas no-

stūriem. Ņemot vērā, ka mums šī bija pirmā pieredze nometnes organizēšanā un vadīšanā, šķiet, tikām galā ar visu ļoti labi. Protams, ir lietas un sīkumi, kuri "jāliek aiz auss", ja arī nākotnē plānosim šāda veida aktivitātes.

Šādas nometnes ir liels ieguvums gan tās dalībniekiem, gan arī vadītājiem, jo mēs visi iegūstam jaunu pieredzi, iespāidus, kā arī jaunas zināšanas. Un pats labākais ir tas, ka to visu iegūstam mēs visi kopā - tās ir neslēptas emocijas un patiens prieks.

Nometne noslēgusies, un prieks par kopā būšanu ir gan bērniem, gan vadītājiem. Kā var secināt, nometne bērniem ļoti patika un arī vēlmes, ko gribētos piedzīvot citreiz, daudziem ir vienādas - palikt pa nakti, izbaudīt nakšņošanu teltī... Tāpat ir vēl daži citi ieteikumi. Tas lai paliek organizatoru ziņā turpmākajam darbam.

Ar nometnes dalībniekiem un vadītājiem tikās **Valda Kļaviņa**

Jaunumi bibliotēkās

Novadpētniecības darbs Biksēres bibliotēkā

Lai nodotu vietējo kultūrvēsturisko mantojumu nākamajām paaudzēm, Biksēres bibliotēka veic novadpētniecības materiālu apzināšanu, apkopošanu, saglabāšanu, veidojot tematiskas mapes, kuras tiek piedāvātas lasītājiem - interesentiem, tiek izmantotas skolēnu zinātniski pētniecisko darbu sagatavošanai, skolēniem projektu nedēļas ietvaros pēc interesējošām tēmām.

Novadpētniecības materiālu mapes tiek regulāri papildinātas ar visu jaunāko informāciju: kopijas no laikrakstiem un žurnāliem, izdrukas no elektroniskajiem resursiem, pasākumu afišas u.c. veida informācija, kura ir novietota redzamā vietā (datortelpas plauktā) un kura apmeklētājiem viegli izlasāma. Tās savā darbā visbiežāk izmanto studējošā jaunatne. Ejot gadiem, arvien tuvāk mūžībai aiziet mūsu pagasta iedzīvotāji, kuri pārdzīvojuši drūmos represiju gadus, izstaigājot skarbos Sibīrijas ceļus. Jau Sarkanu pamatskolas skolēni uzsāka (2009) un tagad turpina Biksēres bibliotēka atmiņu stāstu veidošanu par mūsu pagasta represētajiem iedzīvotājiem.

Ir uzkrāti materiāli par Sarkanu pagasta ļaudīm, notikumiem, pagasta dzīvi, darbību, aktualitātēm, pašdarbību, skolas novitātēm un absolventu tālākajām dzīves gaitām, par kurām publikācijas ņemtas

no laikraksta „Stars”, „Sarkanu Ziņām”, „Mājas Viesa” un „Ievas Stāstiem”.

Novadpētniecības darba nepieciešamība:

- Gan literatūras, gan tematiskās izstādes tiek papildinātas ar novadpētniecības materiāliem.
- Novadpētniecības materiālus izmanto, sniedzot ziņas par bijušajiem sarkaniešiem, to tuviniekiem.
- Interesenti izmanto studentu un skolēnu kursa un projekta darbus.

Bibliotēkas veidotā novadpētniecības datu bāze, materiālu kopas

Pamazām ir uzsākts darbs pie novadpētniecības materiālu ievadīšanas datu bāzē.

Sarkanu pagasta novadpētniecības darbā ir izveidotas **22** mapes:

- Sarkanu pamatskolas absolventi šodien.
- Sarkanu pamatskolas vēsture.
- Aktrise Olga Dreģe.
- Sarkanu pagasta vēsture.
- Sarkanu pagasts laikmetu griežos.

No akmens laikmeta līdz mūsdienām (A. Trečaks).

- Sarkanu pamatskolas darbība 1998. – 2015.
- Sarkanu pagasta kultūras dzīve.
- Sarkanu pagasta uzņēmumi, privāntās saimniecības, zemnieku saimniecības,

iestādes un teritorija.

- Novadnieki.
 - Izsūtīšana 14.06.1941.
 - Izsūtīšana 25.03.1949.
 - Sarkanu ļaudis sportā. Sporta aktivitātes Sarkanos.
 - Pasākumi, notikumi un aktivitātes Sarkanu pagastā 2000. – 2016.
 - Madonas un citu novadu novadpētniecība.
 - Madonas un citu novadu kultūras dzīve.
 - Sarkanu pagasta ļaudis barikādēs.
- Didzis Akmentiņš**, Sarkanu pagasta Biksēres bibliotēkas vadītājs

SARKAŅU bibliotēkā

Līdz 17. jūlijam skatāma Laimas Lupiķes dekoru izstāde “Par Aspaziju, Jāņu nakti un pasaulē skaistākajām ogām”.

Tautas tēlotājas mākslas studijas „Madona” dalībnieces un mākslinieces Laimas Lupiķes dekoru darināti pēdējā gada laikā un izstādīti pirmo reizi. Darbi izpildīti tīmekļošanas tehnikā. Kopš 2012. gada Laimas gleznu un tīmekļošanas darbu izstādes pabijušas daudzviet Latvijā. Vadījusi tīmekļošanas meistarklases Sarkaņos, Gulbenē, Smiltēnē, Līgatnē u.c.

Lasišana jau sākusies!

Ja vēlaties piedalīties lasīšanas veicināšanas programmā “Bērnu, jauniešu un vecāku žūrija” un iepazīties ar šī gada grāmatu kolekciju, piesakieties Sarkaņu bibliotēkā! Arī šogad programmas dalībniekiem augustā plānota kopīga ekskursija. Sešu grāmatu kolekcija jāizlasa līdz 30. janvārim.

No 2001. gada Latvijā veiksmīgi dar-

bojas lasīšanas veicināšanas programma “Bērnu, jauniešu un vecāku žūrija”. Katrai vecuma grupai ieteiktās grāmatas lasa un vērtē bērni, jaunieši, no 2012. gada – arī pieaugušie. Tādējādi, rādot priekšzīmi bērniem, par žūrijas ekspertiem ir kļuvuši daudzi vecāki, vecvecāki un skolotāji. Programmas mērķis ir veicināt lasītprasmi un interesi par grāmatām, vienot lasītājus un rosināt diskusijas par grāmatām, sekmēt augstvērtīgas literatūras izplatību.

Galvenie programmas norises posmi

- Grāmatas tiek iepirktas gan valsts, gan pašvaldību, gan sponsoru līdzekļiem. Kolekcijā ir pieredzējušu un profesionālu bērnu un jauniešu literatūras ekspertu ieteiktas grāmatas.

- Bibliotēkās parādās lasīt rosinoši plakāti, infolapas ar aicinājumu: “Lasi un vērtē!”, skolotāji un bibliotekāri mudina bērnus un vecākus iesaistīties lasīšanas sacensībā.

- Līdz janvāra beigām dalībnieki izlasa sešas izvēlētās vecuma grupas grāmatas un aizpilda elektronisko grāmatu novērtēšanas anketu. Pēc anketas aizpildīšanas viņi saņem balviņu, aicinājumus no bibliotēkas piedalīties pasākumos vai braukt ekskursijā.

- Aizpildīto anketu rezultāti tiek apkopoti Latvijas Nacionālās bibliotēkas Bērnu literatūras centrā. Pavasarī Rīgā notiek Lielie lasīšanas svētki. Tajos piedalās aptuveni 800 lasītāji no visas Latvijas. Svētkos tiek sumināti iecienītāko grāmatu autori, ilustratori, tulkotāji, izdevēji un aktīvākie lasītāji.

- Tēviem, kuri kopā ar bērniem lasa grāmatas un piedalās Vecāku žūrijā, ir iespēja vinnēt loterijā teātru biļetes, žurnālu abonementus, bezmaksas ieeju visai ģimenei kādā muzejā, atpūtas parkā vai zinātnes centrā.

I. Bačuka,

Sarkaņu bibliotēkas vadītāja

Dekoru izstāde Sarkaņu bibliotēkā

No 10. jūnija līdz 17. jūlijam Sarkaņu bibliotēkā skatāma Laimas Lupiķes tīmekļošanas tehnikā gatavotā dekoru izstāde “Par Aspaziju, Jāņu nakti un pasaulē skaistākajām ogām”.

Kā izstādes atklāšanā pastāstīja pati darbu autore, katrs no viņas šai izstādē redzamajiem darbiem atbilst kādam no izstādes nosaukuma tematiem. Ir darbi, kuri sasauca ar kādu no Aspazijas literārajiem darbiem, ar Jāņu nakts noslēpumainību un vienkārši ar ogām, kuras sastopamas mūsu dabā.

*Izstādes darbu autore
Laima Lupiķe.*

Muzicē Vita Krūmiņa.

*Autores teiktajā
ieklaušoties.*

Izstādes atklāšanā bibliotēkā pulcējās kupls interesentu pulks, kas autorei vēlēja arvien jaunas idejas un ar atzinīgiem vārdiem vērtēja šajā izstādē redzamos darbus. Ar mūziku un dziesmām izstādi kuplināja Vita Krūmiņa.

Izstāde patiešām ir apbrīnas vērtā. Krāsas, materiāls un katra darba kompozīcija iepazīstina ar šo tekstiltehnikas veidu un autorei radošo garu un talantu.

Ja kāds vēl to nav paspējis apskatīt, to vēl var izdarīt līdz 17. jūlijam.

**Valdas Kļaviņas teksts
Gunāra Riekstiņa foto**

Viss notiek!

21. aprīlī Biksērē pie muižas visi tika aicināti uz Lieldienu lustēm lieliem un maziem. Ikkatrs varēja

izmēģināt savas spējas dažādu uzdevumu veikšanā, stafetēs, dārgumu meklēšanā, kārtīgi izšūpoties, noskatīties Sarkaņu mazo dejotāju sniegumu, iepazīties ar Zaķi Blikšķu Banniju un ieklausīties tautas muzikantu sniegumā.

Mazie dejotāji ar Zaķi Blikšķu Banniju.

Atraktīvie svētku muzikanti.

Kuplais apmeklētāju skaits pie svētku šūpolēm.

27. aprīlī uz sadanci "Ielūdz "Labākie gadi"" pulcējās deju kolektīvi "Tacis" no Carnikavas, "Jersikietis" no Līvānu novada, "Vērdiņš" no Gulbenes, "Meirāni" no Lubānas novada, "Jāņukalns" no Kalsnavas pagasta un mājiniēki – deju kolektīvs "Labākie gadi".

Koncerta dalībnieku kopbilde pēc koncerta.

Dejo pasākuma saimnieki – deju kolektīvs "Labākie gadi".

27. aprīlī senioru deju kolektīvs "Senči" viesojās Ogres novada Meņģelē, kur piedalījās deju kolektīvu sadancī.

4. maijā vokālais ansamblis "Rondo" piedalījās koncertā Pļaviņu kultūras namā.

Kopā ar Dzelzavas vokālo ansambli "Variants" pēc koncerta.

18. maijā akcijā "Muzeju nakts" interesentus gaidīja profesora Aleksandra Bieziņa muzejs "Jaundilmaņos", Madonas novadpētniecības un mākslas muzeja etnogrāfijas un sadzīves priekšmetu krātuve un "Sarkaņu Amatu skola". Apmeklētāju netrūka līdz vēlai naktij, un katru gadu apmeklētāju skaits un interese par muzeju piedāvājumu tikai pieaug.

25. maijā amatiereteātris "Piņģerots" ar pasaku lugu "Gāganu kari" viesojās Suntažos, kur piedalījās teātra spēlēšanas svētkos un amatiereteātra "Sauja" 15 gadu jubilejas pasākumā.

"Piņģerots" teātra svētkos.

Omulīgā gaisotne pirms izrādes.

7. jūnijā akcijas “Baznīcu nakts” koncertos Cesvaines un Bērzaunes luterāņu baznīcā koncertēja vokālais ansamblis “Rondo”.

14. jūnijā amatierteātris “Piņģerots” ar Alfrēda Putniņa dzesas izrādi “Kamēr vērdiņš vēl dzīvs” piedalījās 1941. gada deportāciju piemiņas pasākumā Madonā.

Pie Šķeltā akmens skan sarkaniešu izpildījumā dzeja un dziesma.

22. jūnijā jauniešu deju kolektīvs “Resgaļi” kuplināja Līgo svētku koncertu Gulbenes novada Staros.

22. jūnijā senioru deju kolektīvs “Labākie gadi” Madonā piedalījās koncertā “Ieligosim saulgriežus!”.

Deju kolektīvs “Labākie gadi” ieskandina svētkus Madonā.

23. jūnijā Biksēres estrādē notika tradicionālais Līgo vakara pasākums, kurā teatralizētā uzvedumā “Līgo vakars Mūsmājās” ar dejām priecēja pirmsskolas vecuma bērnu deju kolektīvs un vidējās paaudzes deju kolektīvs “Kalnagravas”. Teatralizētajā kolhozu laika modes skatē piedalījās amatierteātra

“Piņģerots” aktieri un viņu atbalstītāji, arī deju kolektīva “Kalnagravas” pārstāvji. Ar muzikāliem priekšnesumiem pasākumu kuplināja un zaļumballē spēlēja pašmāju grupa “Māgas”.

Mazo deju kolektīva priekšnesums par svētkiem.

“Kalnagravu” deju kolektīva koncertā.

Ukrāņu biešu ravētājas.

Smaidīgās un atsaucīgās bufetnieces.

Paldies pasākuma apmeklētājiem!

Apsveikumi

*Starp dzīvības zvaigznēm
daudzām
Nu arī tavējā mirdz!
To sargās no pasaules vējiem
Vecāku mīlošā sirds.*

Sarkaņu pagastā
2019. gada pirmajā pusgadā
piedzimuši septiņi bērniņi
(viens dvīnīšu pāris), no tiem
trīs meitenītes ar vārdiņiem:

**Mia
Amanda
Lefīcija**

un četri puisīši ar vārdiņiem:

**Miervaldis
Ernests
Mārcis
Adrian**

Sveicam laimīgos vecākus un
vecvecākus!

Afiša

2. augustā plkst. 21.00

Biksēres estrādē
Novada muzikālo apvienību
festivāls

Piedalās grupas "Bruģis",
"Māgas", "Mobile", "Vidroks",
"Ezers", "Royal sandwich"

Ieejas maksa 5.00 eiro
Darbosies bufete

3. augustā plkst. 10.00

pie Biksēres ezera
pagasta sporta diena

23. augustā plkst. 19.00

Biksēres estrādē
koncerts
"Baltijas ceļam – 30"

Piedalās Madonas novada
amatiermākslas kolektīvi un
viesi no Lietuvas un Igaunijas
Ieeja – bez maksas
Pēc koncerta zaļumballe

23. augustā no plkst. 11.00

Biksēres muižas teritorijā tiks
veidots ziedu paklājs, kas
simbolizēs vēsturiskā notikuma
30. gadskārtu

Informācija par šo aktivitāti:
Valentīna – 25856954

Informācija

**Kapusvētki
Sarkaņu kapos
notiks 13. jūlijā plkst. 15.00**

Informācija

13. jūlijā

no plkst. 15.00 līdz 17.00
atvērta "Sarkaņu Amatu skola"
un Madonas novadpētniecības un
mākslas muzeja etnogrāfijas un
sadzīves priekšmetu krātuve.

7. augustā tiek organizēta
ekskursija pagasta senioriem
uz Latgali.

Plānotais maršruts tiek
precizēts.

Informācija pa tālr.
29424739 – Valda,
26414793 – Inga
Pieteikties līdz 05.08.

Sēru vēsts

*Kas smagāks vēl var būt, pa
dzīves taku ejot,
Kad atdod zemei to, kas sirdij
tuvs un dārgs ...*

2019. gada pirmajā pusgadā
mūža mierā aizgājuši:

**Toms Dunda
Irēna Finartija
Irēna Goļamina
Kārlis Kuzmičs
Ilga Miglone
Jānis Rudzītis
Guntars Stauža
Juris Tumiņš
Ints Ūdris
Daina Vilciņa**

Izsakām līdzjūtību tuviniekiem.
Lai aizgājušajiem vieglas dzimtās
zemes smiltis.

SARKAŅU PAGASTA PĀRVALDES IZDEVUMS

Izdevējadrese: Sarkaņu pagasta pārvalde, Madonas novads
Izdevuma redaktore Valda Kļaviņa, tel 29424739, e-pasts: valda.kalnagravas@inbox.lv
Redkolēģija Inga Bārbale, Inese Sudāre, Andris Trečaks
Iespiests SIA "Erante", Madonā, Saieta lauk. 2.
Datorsalikums. Ofsetiespiedums.
Par rakstu saturu un faktu precizitāti atbild autors